

LAISVE--LIBERTY

Vienintelis lietuvių kalboje
dienraštis Rytinėse Valstijose

Metam prenumerata:
Jungtinėse Valstijose \$8.00
Dalla Queens apskrityje (N. Y.) 9.00
Kanadoje 9.00
Kitur užsienyje 10.00
Pavienio egzempl. kainą 5 centai

LAISVE

THE LITHUANIAN DAILY

LAISVE--LIBERTY

The Only Lithuanian Daily
in the Eastern States

110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.
Telephone Virginia 9-1827-1828
PRICE 5c A COPY

No. 247

Richmond Hill 19, N. Y., Antradienis, Gruodžio (Dec.) 21, 1954

Metai 43-tieji, Dienraščio 35-tieji.

KRISLAI

Šliupui paminėti mitingas.
Ne koks palyginimas.
Nuopelnai ir klaidos.
Dėl jo biografijos.
Rašo R. Mizara

Chicagoje prieš virš savaitę
laiko buvo suruostas mitingas
Dr. Jono Šliupo mirties de-
simtmečiui paminėti.

Pasak Naujienų, vakaro
pirmininkas Dr. A. Margeris
šliupą "sulygino su vulkanu,
kuris savo neišsunkama ener-
gija drebino kultūrinį Ameri-
kos lietuvių gyvenimą..."

Palyginimas nėra vykęs.
Vulkanas — pavojingas daly-
kas. Tas, kuris kultūrinį gyve-
nimą drebina, o ne puoselėja,
ne plečia, ne ugdo, atlieka ne
naudą, o bledį.

Man rodosi, Dr. J. Šliupas
prisidėjo prie Amerikos lietu-
vių kultūrinio gyvenimo plė-
tojimo.

Dr. Margeris Šliupą perne-
lyg labai dievina.

Šliupą reikėtų imti kaip
žmogų, gabų, pilną energijos,
atlikusį nemažą gerų darbų
ir padariusį nemažą klaidų.

Siemet sukanka 70 metų,
kai Šliupas atvyko į Ameriką.
Pirmiausiai jis sunkiai dirbo
pas fermerį, o vėliau, su M.
Tvarausku New Yorko pradė-
jo leisti laikraštuką "Unija."
Čia Šliupas pramoko spausdov-
ninko profesijos, kuri jam
daug padėjo, kai jis 1885 me-
tais įkūrė "Lietuviškąjį Bal-
są," pirmutinį rimtesnį lietu-
višką laikraštį Amerikoje.

Tame pačiame mitinge kal-
bėjo ir R. Skipitis.

Pastarasis priminė, kad Šliu-
pas "mirė 1944 m. lapkričio
mėn. 6 d. Berlyne, bėruosda-
mas radio pranešimą Ameri-
kos lietuviams..."

Tuo metu hitlerinės Vokietij-
jos armijos buvo mušamos iš
visų pusių, — kiekvienam bu-
vo aišku, kad hitlerinė Vokie-
tija bus sutriuškinta.

Hitleris buvo desperacijoje;
jis kalino bei žudė kiekvieną,
pasisakiusį prieš jo niekšiską
politiką.

Na, o "lietuvių tautos patri-
jarkui" buvo leista iš naciškos
radio stoties transliuoti kal-
bą į Ameriką, hitlerinės Vo-
kietijos priešininke.

Jeigu tai, kalbant švelniai,
nebuvo pati didžiausia politi-
nė šliupo klaida, tai pats žo-
dis "klaida" liekasi bereikš-
miu!

Taip, Jonas Šliupas, gyven-
damas Amerikoje, atliko gerų
darbų.

Naujienos rašo, jog yra
ruošama J. Šliupo biografija ir
tam tikslui renkamos aukos.

Nežinau, kas tą biografiją
rašys, bet jei ji bus parašyta
tokiu tonu, kokį Dr. Margeris
davė savo "Šliuparniuose,"
tai abejoju, ar bus iš jos nau-
dos.

Man rodosi reikėtų išleisti
J. Šliupo rinktinis raštus.
Tik juos reikėtų (kalbos at-
žvilgiu) labai taisyti.

Dr. Šliupas mėgo rašyti, bet
jo rašymo stilius pernelyg
gremėzdžiškas.

Tokia pat bėda buvo ir su
kun. A. Miluko raštais.

Tačiau Šliupas yra parašęs
nemažą gerų straipsnių, ypa-

D. Hammarskjoldas tarėsi Štokholme su Kinijos pasiuntiniu

Stockholmas. — Jungtinių
Tautų generalinis sekreto-
rius Dag Hammarskjoldas
susitiko ir tarėsi su Liau-
dies Kinijos ambasadoriumi
Svedijoje Keng Piao. Ma-
noma, kad jie vyriausiai ta-
rėsi apie ateinančią Ham-
marskjoldo kelionę į Pekiną.

Hammarskjoldas paskui
pranešė, kad jis į Pekiną
skris po šio mėnesio 26 die-
nos. Bet tiksliai datos jis
dar nepadaavė.

Jungtinės Tautos. — Ame-
rikos vyriausias delegatas
Jungtinėse Tautose Lodge
sako, kad Amerikos spauda,
radio komentatoriai ir kiti
dabar verčiau turėtų tylėti.
Visokios kalbos ir diskusij-
os apie amerikiečius lakū-
nus Kinijoje tik gali pa-
kenkti Hammarskjoldo mi-
sijai, sakė jis.

Pekinas. — Kinijos val-
džia sako, kad Korėjos pa-
liaubų sutartis jokių būdu
neatsineša į suimtuosius la-
kūnus. Jie buvo suimti ne
Korėjoje, o Kinijoje, juos
suėmė ne kariai, o valstie-
čiai prie Antungo, kur jie
nusileido.

Argentinos klerikališko organo administratorius suintas kaip apgavikas

Buenos Aires. — Policija
suėmė katalikų klerikalų
laikraščio "El Pueblo"
("Laudis") administra-
torių Luis Puig'ą. Jis kalti-
namas apgavystėje ir suk-
tybėse perkant popierių iš
neautorizuotų šaltinių.
"El Pueblo" šiomis dienomis
kreipėsi į savo skaity-
tojus finansinės pagalbos,
nes laikraštis randasi labai
blogame stovyje.

Roma. — Rentgeno spin-
duliai (X-rays) rodo, kad
popiežius neturi jokios rim-
tos ligos viduriuose, sako
pranešimas iš Vatikano.
Jeigu popiežius laikysis jam
duotų daktarų įsakymų il-
sėtis, jis pagysias.

Albany, N. Y. — Pagaliau
oficialiai pranešama, kad
Harrimanas laimėjo rinki-
mus su 11,125 balsų daugu-
ma. Galutinas apskaitlia-
vimas rodo, kad ALP gavo
tik 46,886 balsus, bet ALP
sako, kad jai daug balsų nu-
suko.

Manila. — Filipinų pro-
testantai nepatenkinti val-
džios nutarimu paskirti am-
basadorių prie Vatikano.
Protestantai laikosi nuo-
monės, kad Vatikanas yra
ne valstybės, o vienos reli-
gijos centras.

tingai "Apšvietoje" ir "Lais-
vojoje Mintyje".
Šliupo neilga biografiją bū-
ti galima įkergti į jo raštų
rinkinį.

Be to, sako Kinija, ji ne-
dalyvavo Korėjos kare kai-
po šalis, nes kinai, kurie
kovėsi Korėjoje, buvo tik
savanoriai. Suimti ameri-
kiečiai dėvėjo uniformas,
bet jie negali būti skaitomi
karo belaisviais, sako Peki-
nas.

Stridjomas nori kad Afrika būtų sava respublika

Johanesburgas. — Nauja-
sis Pietinės Afrikos prem-
jeras Stridjomas išreiškė
viltį, kad P. Afrika atsimes
nuo Britanijos Bendruome-
nės ir taps nepriklausoma
republika. Bet ta respu-
blika bus tikrai baltųjų,
ypatingai milijono su puse
olandų kilmės afrikanderių.
9 milijonai negrų joje netu-
rės jokių teisių, sako Stri-
djomas, nes "jie iki to dar
nedauga".

Kaip yra žinoma, Stridjo-
mas yra aršesnis rasistas,
negu buvo premjeras Mala-
nas.

Stridjomas šiomis dienomis
padarė triumfalę kelionę
iš Johanesburgo į Cape
Town. Kiekvieno miestelio
stotyje jį sutiko sveikinto-
jų minios, bet jos susidėjo
išimtinai iš baltųjų: negrai
jo nesveikino.

Stridjomas ne tik norėtų
aprežti ir taip jau siauras
negrų teises, bet deportuoti
iš Pietų Afrikos apie ket-
virtį milijono indų ir pa-
kistaniečių bei arabų.

Prisakinti teisėjai ilgai negalėjo prieiti susitarimo, daktaro S. Sheppardo byloje

Clevelandas. — Šiandien
(pirmdienį) prisakdintieji
teisėjai susirinko 15 minu-
čių po devintos ryto, kad
ketvirtą dieną iš eilės tartis
apie tai, ar daktaras Shep-
pardas kaltas. Prisakdin-
tųjų teisėjų tarybos (jury)
pasitarimui prasidėjo penk-
tadienį ir tęsėsi per savaitę.

Laikraščiui einant į spau-
dą dar nebuvo žinių, ar tei-
sėjai priėjo išvados. Bet
galimas dalykas, kad jie šį
popietį bus priėję sprendi-
mo arba bus paskelbę, kad
jie susiskaldė, negali susi-
tarti.

Prisakdintieji teisėjai
praileido naktis Carterio
viešbutyje teisminių parei-
gūnų priežiūroje. Tai daro-
ma, kad jie neturėtų progos
su pašaliniais tartis.

Sheppardo šeimyna, jo
broliai, tėvas ir kiti gimė-
nės, per visas tris dienas
laukė teismo. Ilgi prisai-
dintųjų teisėjų debatai Shep-
pardui nelemia gero, sakė
jo brolis Richardas.

Vietname kovoje lietuviai esą sugrąžinti į tarybinę Lietuvą

New Yorkas. — Čia savo
konferenciją laikė Albani-
jos, Bulgarijos, Čekoslova-
kijos, Estijos, Vengrijos,
Lietuvos, Latvijos, Lenkijos
ir Rumunijos pabėgėliai,
kurie susiorganizavę į taip
vadinamą "Pavergtų Euro-
pos Tautų Asamblėją."

Konferencija buvo laiky-
ta, Carnegie Endowment
rūmuose, prie pat Jungti-
nių Tautų.

Fašistiniai bėgliai, kurie
sudaro šią organizaciją,
priėmė eilę rezoliucijų.
Tarp kito jie priėmė pro-
testo rezoliuciją prieš Viet-
namo liaudiečius. Bėglių
konferencijoje pasakota ir
rezoliucijoje sakoma, kad

apie 1,000 vengrų, latvių,
lietuvių, čekų, lenkų, rumu-
nų ir kitų iš Rytų Europos
pateko į vietnamiečių-liau-
diečių rankas. Jie tarnavo
francūzų užsienio legione ir
dauguma jų pateko belais-
vėn, kai krito Dienbiefu.

Vietnamiečiai-liaudiečiai
tuos belaisvius išsiuntė į sa-
vo kilmės šalis, sako bėg-
liai. Lietuviai, pavyzdžiui,
per Kiniją, tarybinį Sibirą
ir Rusiją buvo pasiusti Lie-
tuvon.

Anot bėglių konferen-
cijos, kuri tas žinias remia
ant "pranešimų iš Vakarų
Europos," tie legionieriai
savo gimtinėse buvo sun-
kiai nubausti.

Britai šovė į demonstrantus

Nicosia, Kipras. — Britų
kareiviai pirmu kartu nau-
dojo šautuvus prieš kiprie-
čius, kurie reikalauja pri-
jungti tą salą prie Graiki-
jos. Praeitą šeštadienį bri-
tai šaudė į tokius demon-
strantus Nicosios centre.

Aštuoni asmenys buvo su-
žeisti. Apart šaudymo dar
buvo ir asarinių dujų var-
tojimo.

Demonstracijose dalyvavo
nacionalistai, religiniai
graikai stačiatikiai ir ko-
munistai. Visos trys gru-
pės kartu paskelbė 24 va-

landų streiką, protestuojant
prieš Jungtinių Tautų nu-
tariamą kol kas palikti Ki-
prą Britanijos rankose.

Demonstrantų dauguma
susidėjo iš studentų. Jų vy-
riausiasis šūkis buvo "Eno-
sis!", kas reiškia "prisijun-
gimas," kitais žodžiais —
prisijungimas prie Graiki-
jos. Dauguma Kipro gy-
ventojų kalba graikiškai ir
yra graikų kilmės.

Grupė turkų kilmės ki-
priečių surengė kontr-de-
monstraciją ir šaukė "Šalin
Enosis!"

Paskutiniai Pranešimai

Paryžius. — Mendes-France
laimėjo, bent laikinai, nes at-
rodo, kad parlamentas jam
balsuos pasitikėjimą biudže-
to klausimu. Jo vyriausia
priešininkė, katalikų partija
(MRP), nutarė nebalsuoti
prieš jį, o susilaikyti.

New Yorkas. — Ameri-
kos komitetas už politinių
kalinių amnestiją gavo so-
lidarumo telegramą nuo Pa-
saulinės Darbo Unijų Fede-
racijos (WFTU), kuri api-
ma apie 80,000,000 darbi-
ninkų.

WFTU sako, kad tie, ku-
rie kovoja už amnestiją po-
litiniams kaliniams Ameri-
koje, tuo pačiu laiku kovo-
ja ir už unių teises.

Minneapolis, Minn. — Vie-
tinė AFL nutarė pradėti
akciją už visišką McCart-
hy'o pašalinimą iš senato.

Bostonas. — Huntington
Chambers salėje apie 200
žmonių dalyvavo mitinge,
kuriame protestuoja prieš
negrų vado ir Civilių Teisių
Kongreso Pattersono naują
įkalinimą.

Nairobi. — Britų karinis
teismas išteisino kareivį
Hughes, kuris prisipažino,
kad jis kankino suimtus
negrus, ypatingai moteris,
pradurdamas skyles jų au-
syse, degindamas padus ir
t. t.

ORAS NEW YORKE
Giedra ir šalta.

Londonas. — Pranešama,
kad Britanija jau pasiryž-
si duoti Kipro salai tam ti-
krą autonomiją — "tokią,
kokią turi amerikiečių glo-
boje Puerto Rico," sako
spauda.

Washingtonas. — Čia da-
bar vieši Čiango užsienio
reikalų ministras George
K. C. Yeh. Jis kalbėdamas
per radiją sakė, kad Ame-
rika sutartyje yra pasiža-
dėjusi ne tik ginti Formo-
zą, bet padėti Čiangui, jei-
gu vietiniai Formozos gy-
ventojai sukiltų prieš jį.

Yeh sakė, kad Amerika
turėtų daryti daugiau
spaudimo ant Kinijos lakū-
nų reikalų. Jis mano, kad
Hammarskjoldo apsilanky-
mas Pekine negeras daly-
kas, nes tas Azijoje kelia
komunistinės Kinijos pres-
tižą.

Tokyo. — Premjeras Ha-
toyama, kuris pirmomis sa-
vo režimo dienomis daug
kalbėjo apie naują politiką
ir geresnius santykius su
Kinija bei TSRS, pakeitė
savo toną. Jis dabar parei-
škė, kad nekeis Jošidos poli-
tikos. Jis sakė, kad santy-
kiai su TSRS "turės lauk-
ti."

Guatemalos Miestas. —
Centrinės Amerikos valsty-
bės laikys čia savo kon-
ferenciją kada nors kovo
mėnesį.

Fordo, Rockefellerio fondai yra "kairūs" teigia republikonai

Washingtonas. — Specia-
lus penkių narių atstovų
buto komitetas išnešė
sprendimą, kad trys dideli
fondai (fondacijos) yra
kairūs, veikia prieš kapita-
listinę Amerikos sistemą,
planuoja socializmui ir net
artimi subversyviams ele-

mentams.

Tos trys fondacijos yra
Fordo, Rockefellerio ir Car-
negie, atstovaujantieji didį-
ji Amerikos kapitalą filan-
tropijoje.

Kongresinio komiteto nu-
tarimas nebuvo vienbalsis.
Trys republikonai pasirašė
po šiuo nutarimu, bet vie-
nas jų sakė, kad jį turi tam
tikras rezervacija. Du de-
mokratų komiteto nariai
pareiškė, kad jie daugumos
nutarimą skaito beprasmiu.

Tarybų Sąjunga mini J. Stalino 75 gimtadienį

Maskva. — Ši antradienį
Tarybų Sąjunga mini J.
Stalino 75-tą gimtadienį.
Tarybinė spauda pažymi,
kad Stalinas nueina į isto-
riją šalia Markso, Engelse
ir Lenino kaip naujo socia-
listinio pasaulio didis archi-
tektas.

Jau kelios dienos kaip ta-
rybinė spauda pašvenčia
daug vietos Stalino gimta-
dieniui.

New Yorkas. — Vietinio
"Times" korespondentas
Maskvoje Clifton Daniel
rašo, kad Stalino gimtadi-
nio platus minėjimas iš-
sklaido kai kur susidariusią
nuomonę, kad dabartinė
Tarybų Sąjungos vadovybė
laipsniškai mažina Stalino
vertę ir jo užsitaravimus.

Daniel pažymi, kad visa
tarybinė spauda kalba apie
Staliną kaip "didįjį Lenino
idėjos tęsėją."

Burmos premjeras apleido Kiniją, — vyktų Amerikon

Rangoonas. — Burmos
premjeras U Nu jau parvy-
ko iš ilgesnio viešėjimosi
Kinijoje, kur jis tarėsi su
premjuru Čou ir presiden-
tu Mao. Jis taipgi lankėsi
Šiauriniame Vietname.

U Nu pareiškė, kad jis
dabar mieliai lankytųsi su
taikos misija Washingtone,
jeigu jis būtų kvieistas. Bet
iki šiol, sakė jis, jo nekvie-
tė, neigi jis prašė oficialiai
tokio kvietimo.

U Nu sako, kad Wash-
ingtone jis bandytų tarp-
ninkauti tarp Amerikos ir
Kinijos.

Lenkija padeda suvienyti karo išblaškytas šeimas

Londonas. — Taip vadi-
nama Lenkijos valdžia
tremtyje, kuriai vadovauja
"prezidentas" Augustas Za-
leskis, sudarė 54 asmenų
patariamąją tarybą, kurią
vadina "parlamentu." Kai
kuriuos deputatus rinko bė-
gliai įvairiose šalyse, kai
kuriuos pasiuntė jų organi-
zacijos.

Šio "seimo" maršalka iš-
rinktas Emilianas Moszyns-
kis, buvęs Lenkijos aukš-
čiausio teismo teisėjas.

Lenkijos bėgliai sudarė "parlamentą" Britanijoje

Berlynas. — Lenkija iš-
siųs į Vakarų Vokietiją
apie 100,000 vokiečių, kurie
iki šios dienos liko Lenki-
joje. Dauguma tų vokie-
čių yra moterys, seniai ir
kiti, kurių šeimos karo
metu buvo nublokštos į Va-
karinę Vokietiją. Lenkija
juos siunčia ten, kad tas
šeimynas suvienyti.

Su lenkais tame humanis-
tiniame užsimojime bendra-
darbiauja Vakarų Vokietij-
jos Raudonasis Kryžius.
Numatoma, kad 1955-tais
metais 62,000 tokių Lenki-
jos vokiečių pasieks Vak.
Vokietiją, likusieji 1956-
tais. Vakarų Vokietija pra-
šė, kad jų nesiųstų urmu,
nes sunku surasti jiems pa-
stogę ir pragyvenimo šalti-
nius.

Berlynas. — Amerikos In-
formacijos Biuras sako,
kad 3,000 jaunų vokiečių
studijuoja specialėse mark-
sistinėse mokyklose Tarybų
Sąjungoje. Tie vokiečiai,
sako Informacijų Biuras,
tapsią komunistinės Vokie-
tijos nugarkauliu.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.

Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays and holidays
110-112 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
TEL. VIRGINIA 9-1827-1828

President, JOHN GRUBAS; Secy.-Treasurer, WILLIAM CHAPLES
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year \$8.00, Canada and Brazil, per year \$9.00
United States, per 6 months \$4.50, Canada and Brazil, 6 months \$5.00
Queens Co. \$9.00 per year Foreign countries, per year \$10.00
Queens Co. \$5.00 per six mos. Foreign countries, 6 months \$5.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
under the Act of March 3, 1879.

CHOU EN-LAJUS ATSAKĖ TEIGIAMAI

KINIJOS LIAUDIES RESPUBLIKOS užsienio reikalų ministras Chou En-lajus atsakė Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui Dag Hammarskjöldui, jog pastarasis mielai bus sutiktas, jei jis atvyks į Kinijos sostinę pasitarimams.

Kaip žinia, Hammarskjöldas, įpareigotas Jungtinių Tautų asamblėjos, pasiuntė Chou En-lajui telegramą, klausdamas, ar Kinijos vyriausybė sutiktų su juo tartis, jei generalinis sekretorius ten nuvyktų,—tartis dėl tų 13-kos amerikičių, kuriuos kinų teismas nutėisė įkalninti dėl šnipinėjimo Kinijos teritorijoje.

Kai Jungtinių Tautų sekretorius tokia telegrama į Pekiną pasiuntė, išliko daug spėliojimų: atsakys jam Kinijos valdžia, ar neatsakys? O jei atsakys, tai ką atsakys?

Dalykas toks: Jungtinių Tautų asamblėja, pirmiau negu įpareigojo daryti viską dėl tų amerikičių išlaisvinimo, pirmė rezoliucija, smerkiančia Kiniją. Pirmiau pasmerkė, o vėliau įpareigojo savo vadovą prašyti Kinijos vyriausybę, kad ji išlaisvintų tuos amerikičius.

Buvo manyta, kad Pekino vyriausybė, užpykusi, ignoruos tą telegramą ir visą reikala. Dėl to Hammarskjöldas pasiryžo kalbėti šventėms lėkti į savo šalį, Švediją, ir ten tartis su esamu Kinijos atstovu.

Chou En-lajus, pareikšdamas, kad jis Jungtinių Tautų sekretoriui mielai priims, jei tik pastarasis atvyks į Pekiną, priminė ir tai, kad Jungtinių Tautų asamblėja nekorektiškai pasielgė, smerkdama Kiniją dėl amerikičių nutiesimo. Tai esąs kišimasis į vidujinius Kinijos reikalus.

SIE ŽODŽIAI rašomi penktadienį, todėl nėra žinių, kada Jungtinių Tautų sekretorius lėks į Kiniją. Kad jis ten lėks ir su Chou En-lajum tarsis, tenka mažai abejojti.

Mūsų nuomone, toks pasitarimas eis naudon visam taikos reikalui.

Privalome atsiminti, kad nutiesimas tų amerikičių Kinijoje yra šaltojo karo politikos išdavas.

Kinų studentų neisleidimas iš Amerikos, neleidimas jiems grįžti savo gimtojo šalį, taipgi yra šaltojo karo politikos išdavas. Atsiminkime: keletas dešimtų kitų studentų, baigusiu čia aukštuosius mokslus, padavė prašymus valstybės departamentui, kad jiems leistų grįžti namo, negauna leidimo išvažiuoti.

Kai kurie valstybės departamento advokatai per spaudą ir radiją sako, kad jis tų studentų neleidžia grįžti namo dėl to, kad jie gerai išmokslinti, kad jie studijavo elektronus ir daug žino; dėl to, kad jie, grįžę į savo gimtąją šalį, galį daug kuo padėti naujajai Kinijai atstatyti!

Is paviršiaus abudu dalykai neatrodo labai dideli, tačiau jie yra dideli, nes parodo, kaip nenormaliai šandien tarp Jungtinių Valstijų ir Kinijos Liaudies Respublikos santykiai.

Jei Jungtinių Tautų generalinis sekretorius Pekinan nuvyks, tai, be abejo, jis tarsis su Kinijos valdžia ir kitais svarbiais klausimais. Iškilis klausimas: kodėl Jungtinės Tautos neisleidžia Kinijos? Kam Jungtinės Tautos palaiko pas save Čiang Kai-šeko klišos atstovą,—klišos, kurią Kinijos liaudis išgujo ir kuri nieko neatstovaudama, ginama Amerikos ginklo, tupi Formozos saloje?

VERTA DAR PRIMINTI ir tai, ką dabar sapalioja tūli radijo komentatoriai ir komercinės spaudos kolumnistai.

Jie dabar šitaip spekulioja: Ar Jungtinės Tautos neperdaug Kinijai prestižo teikia, kai ju generalinis sekretorius prašosi, kad jis būtų Pekine priimtas ir kad su juo būtų tariamasi? Ar tai nepažemins Jungtinių Tautų prestižo, ar nepaaukštins Kinijos Liaudies Respublikos?

Mums rodosi, dėl šio dalyko kuomažiausiai tenka rūpintis.

Mums tik svarbu tai, kad tariamasi. Derybos, pasitarimai, pasikalbėjimai visuomet neš didesnę naudą negu koliojimaisi, gėsdinimai, grasinimai.

Mes dėl to norime, kad Jungtinių Tautų sekretorius skristų į Pekiną, ir jam, jei jis ten skris, linkime geriausių sekmių!

ATRODO NEBLOGAI

NAUJASIS JAPONIJOS užsienio reikalų ministras Namoru Shigemitsu andai pareiškė, kad Japonija nori atsteigti normalius santykius tarp jos ir Tarybų Sąjungos, taipgi tarp jos ir Kinijos Liaudies Respublikos.

Mažai laukę, Tarybų Sąjungos užsienio reikalų ministras Molotovas atsakė: jei tik Japonija nori, mes sutinkame su ja tartis ir daryti visa, kad tarp šitų sutinkame su ja tartis ir daryti visa, akd tarp šitų

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

APIE TŪLUS RAŠYTOJUS

L. Prūseika rašo:

“Northwestern University” profesorius D. Brown ir jo žmona Elenora savo rašte apie Amerikos literatūrą rusų kalboj sako, kad Amerikos klasikai Mark Twain ir Walt Whitman nepaprastai populiarūs Tarybų Sąjungoj.

“Gaila, kad Brownai nežino, jog Jack London ir Theodore Dreiser taip pat labai populiarūs. Is naujųjų novelistų gal populiaresčiausias Howard Fast.

“Ne tik rusai, bet ir kitos tarybinės tautos aukštai vertina visa tai, kas gera Amerikos literatūroj.

“Kaslink tokių rašytojų, kaip Hemingway, Steinbeck ir Upton Sinclair, tai jie pamirštami. Jie visai netie, kokie buvo pirmiau.

“Upton Sinclair paseno ir išsirašė. Steinbeck atsuko nugara progresui. Hemingway, nors ir labai gabus, pakrypo konservatizman.”

ALBINO KYNO LAISKAS

Kadaise gyvenęs Brazilijoje Albinas Kynas buvo deportuojamas į Lietuvą. Tai buvo Ispanijos civilinio karo metu. A. Kynas, laivui pasiekus Francūziją, pabėgo į Ispaniją, nuvyko ten kariuotį prieš fašistus. Buvo manyta, kad šis asmuo Antrojo pasaulinio karo metu buvo fašistų užmuštas. Tik neseniai sužinota, kad A. Kynas tebegyvena Lietuvoje.

A. Kynas parašė iš Vilniaus laiškutį montevidiejeiui A. Sparneliui. Laiške lis skamba:

“Tavo laišką, rašytą birželio mėn., vaivutukas perdavė man tik dabar, kai aš atvykau į Vilnių ir aplankiau jį. Mano antrašio jis neturėjo ir negalėjo persiųsti.

“Siemet, pavasarį, užbaigęs žemės ūkio mechanizacijos mokyklą, aš pauidau dar išbandyti savo jėgas ir išvykau į šalies gilumą — už Uralo kalnų — padirbėti prie naujų žemių ir plėšinių išsavinimo. Žinodamas, kad žiemai sugrįšiu atgal, beveik su nieku nesiraišinėju, ir taip tavo laiškas išgulėjo pas jį keletą mėnesių.

Tavo laiškas, draugužiai — ačiū už jį — labai turiningas. Sukėlė jis daug prisiminimų iš aų nesugrįžtamai ir praeitį nužengusių karčių valandų, pergyventų kartu.

“Baigiu, brolau, šį laišką, nes dar turiu paruošti pamokas rytojui. Mus ima mokykloje stipriai! Reikia tobulai išsavinoti mūsų galimą tarybinę techniką, su kuria pavasarį vėl vyksiu į užkariavimą naujų stepių plotų. Kitame laiške parašysiu apie tai smulkiau, nes jums, be abejo, įdomu.”

KANADOS FARMERIŲ PAJAMOS

Kanadiškas Liaudies Balsas rašo:

“Kanados fermerių pajamos šiais metais bus žemiausios, kokios buvo begyje praėjusių 7 metų, kaip apskaičiuoja pati federale vyriausybė.

“Šiais metais fermeriai

santykiai.

Tai džiuginanti žinia, nes tai rodo, kad, pagaliau, bus pradėta normalizuoti reikalus ir Tolimuosiuose Rytuose.

turės mažiau pajamų ant \$300,000,000, oficialiais duomenimis. Bet neoficialiai apskaičiavimai sako, kad jų pajamos bus mažesnės ant \$400,000,000.

“Vyriausybės šaltiniai teigia, kad 1955 metais fermerių padėtis pagerės. Girdi, tikimasi daugiau pareikalavimų kviečių.

“Siemet Kanados fermerių pajamos bendrai siekiančios ne daugiau \$1,200,000,000.

“Taigi, fermerių padėtis sunkėja sykiu su industriinių darbininkų, kurie šiuo tarpu kenčia dėl nedarbo. Trumpai sakant, depresija spaudžia visus Kanados dirbančius žmones.

“Vienas raportas mini, kad Jungtinės Valstijos išsidirbo planą pašalinti \$1,000,000,000 vertės maisto perteklių pardavinėjant užsieniams už vietos valiutą. Kanados vyriausybė tebe-reikalaujanti mokėti dolerių.

“Dar vienas raportas teigia, kad kiauulienos Kanadoje 1955 metais bus didesnis perteklius ir jos kainataur būt bus žemesnė. Tas atsilieps į gyvulių augintojų pajamas.

“Tas viskas rodo, kad pastangos paskatinti Kanados vyriausybę ieškoti prekybos su tomis šalimis, kuriose yra plačios rinkos Kanados gaminimams, yra daug svarbesnės, negu išrodo iš paviršiaus. Tai pastangos dėl labo visų Kanados sluoksnių, kaip darbininkų, taip ir fermerių ir biznierių.”

IVAIRIOS ŽINIOS

Briuselis. — Amerikietis generolas McAuliffe atvyko čia, kad dalyvauti “Bulge” mūšių 10-mečio minėjime. Šis generolas vadovavo jankių divizijai, kurią naciai buvo apsupę prie Bostogne.

Detroitas. — Specializuotieji auto-darbininkai, kurie priklauso prie UAW-CIO, savo konferencijoje nutarė reikalauti sau 30 c. į valandą algos pakėlimo.

Tunisas. —Sprogimai įvyko keliose vietose Tunisijoje. Buvo susprogdinti kelių nacionalistų partijos Neo Destouro vadų namai. Manoma, kad juos susprogdino kraštutiniai nacionalistai partizanai, kurie sutinka su tos partijos nutarimu sudėti ginklus.

Praga. — Čekoslovakijos spauda ragino aukštus pareigūnus ir technikus mokytis rusų kalbos, kad studijuoti iš originalo tarybinius vadovėlius.

Chicago. — Illinois komunistų partija pradėjo vaju surinkti \$10,000, kurių reikės, kad ginti teisme komunistų vadą Claude Lightfootą.

Moskva. —Tarybų Sąjungos visuotinė rašytojų konferencija prasidėjo čia. Dalyvauja rašytojų delegacija ir iš Lietuvos.

Padėkite savo vajininkams gauti Laisvę naujų skaitytojų. Laisvės kaina \$8.00 metams.

Žymusis ukrainiečių tautos patrijotas, kurį niekšai nužudė

1926 metais senajame ukrainietiška Lvove, kuris tuomet, kaip ir visa Vakarų Ukraina, dejavo po lenkų šlektos okupanto padu, į pažangaus to meto žurnalo “Vikna” (“Langai”) redakciją atėjo jaunas autorius. Jis užsirekomendavo kaip žmogus, kurį vaivada Juzevskis neseniai išvijo iš Lucko gimnazijos mokytojo pareigų už revoliucines pažiūras. Bet jaunas mokytojas, didžiausiam reakcionierių pykčiui, anaiptol nežadėjęs atsisakyti pradžios kovos. Jis ją pasiryžęs tęsti su plunksna rankoje. Proletariai rašytojai, sunkios šlektinės ir klerikalinės reakcijos metais susibūrę Lvove į literatūrinę grupę “žaizdras” greit suprato, kad jaunojo autoriaus — Jaroslavo Galano — asmenyje jie priima į savo eiles daug žadančią, aistringą, karštos širdies ir didelių literatūrinių gabumų jėgą. Jau nauj autorį pastebėjo ir prieš stovykla. Ukrainos buržuaziniai nacionalistai bei tarybiniams reakcijai ir Vatikani

nui persidavusi unijinė bažnyčia visaip stengėsi pakirsti sparnus kiekvienam gabiam literatui ar menininkui, suvilioti pinigais, pigia garbe ir kitais patogumais ir priversti tarnauti jų tamsiems tikslams. Akiplėšiskam ir turtingam graikų-katalikų bažnyčios mitropolitui grafiui A. Septicikiui tai kartais ir pavykdavo. Tačiau jaunas rašytojas su tikto geriau skursti ir badauti, negu parduoti savo talentą reakcijai. Savo antiklerikaliniame pamflete jis pavadino Vatikano kunigaikštį “barzdotuoju švento vandenilio drumstėju.” J. Galanas stojo į kovą prieš sutanotąją reakciją. Visa savo jaunatviška energija, liepsnojančia proletarinio rašytojo širdimi jis įsilieja į proletarinės literatūros kūrėjų eiles. Drauge su dėjos ir plunksnos draugais —St. Tudoru, Al. Gavriluku ir dešimtimis kitų, J. Galanas demaskuoja lenkų ir ukrainiečių buržuazinius nacionalistus. Buržuaziniai nacionalistai, su kuriais ranka rankon ejo re-

PASTABOS

Darbininkų unijos ragina senatorius prezidento Eisenhowerio paskirtą Nacionalinei Darbo Santykių Tarybai advokatą Kamholz nepatvirtinti.

Unijos nurodo, kad T. C. Kamholz per savo advokatų firmą Chicagoje atstovauja stambius fabrikantus ir jų reikalais rūpinasi. Būdamas Nacionalinės Darbo Santykių Tarybos advokatas, jis nebus bešališkas, aišku, jis tarnaus fabrikantams.

Manoma, kad Senatas paklausys unijų balso, nepatvirtins prez. Eisenhowerio skirtą advokato.

Nacionalinis Fabrikantų Susivienijimas savo konvencijoje, neseniai įvykusioje New Yorke, nusitarė reikalauti, kad federaliniai taksai būtų dar žymiau korporacijoms sumažinti.

Fabrikantai taipgi norėtų, kad ir asmeniniai taksai būtų sumažinti tiems, kurie daro didžiulius pelnus.

Iki šiol turčių balsas Kongrese ir administracijoje visada imdavo viršų ant prastų žmonių balso. Pažiūrėsim, kaip naujasis Kongresas pasirodys savo darbais.

Darbo Departamento Moterų Biuras andai paskelbė, kad šiais metais 33 proc. moterų, nuo 14 metų amžiaus, dirba įvairiose Jungtinių Valstijų darbvietėse. Jos sudaro 31% visų dirbančiųjų žmonių.

Tokių moterų, kurios šiuo metu gauna algas, yra arti 20 milijonų. Metai laikot atgal buvo priskaityta arti 25 milijonų.

Tai parodo, kad nedarbas daugelį moterų ištūmė iš darbavietė. Didelė dauguma darbo netekusių moterų patapo šeimininkėmis, kurios visai neskaitomos bedarbėmis.

Žymus amerikietis finansierius ir rašytojas James P. Warburg, kalbėdamas Dartmouth kolegijoje, aiškino, kad Amerikos pasiryžimas apginkluoti Vokietiją yra didžiai pavojingas.

Jeigu nebus susitarta su Sovietų Sąjunga pirm Vokietijos apginklavimo, Warburg aiškina, tai po to jau nebebus progu Vokietiją apvienyti ir gali prieiti to, kad visa Vokietija gali nueiti į Sovietų bloko pusę.

Warburg pataria vakarų jėgoms ir Tarybų Sąjungai

daryti nusileidimus Vokietijos apvienijimo reikalui, bet neiti prie Vokietijos apginklavimo.

Francūzai ir Amerika niekaip nebegali sutvarkyti Pietų Vietnamą, kuriame dabar siaučia betvarkė, korupcija, kareivių suklimai ir visų kitų galų papirmai.

Spaudos reporteriai pripažįsta tą faktą: jeigu dabar įvyktų Vietname (Indokinijoje) rinkimai, tai lengvai laimėtų Ho Chi Minho jėgos, kurios šandien pavyzdinai vadovauja šiaurii Vietnamui.

Rinkimai įvyks 1956 metais. Amerika ir Francūzija tikisi rinkimus pakreipti savo pusėn. Pažiūrėsim, ar taip išeis, kaip imperialistai nori. Mums rodosi, kad jie ten nieko nelaimės.

Neseniai Washingtone įvykęs pasaulinis širdies ligų ekspertų suvažiavimas konstatavo tą faktą, kad Amerika širdies ligų mirtingumu yra žymiai pralenkusi visus kitus kraštus.

Daktarai aiškino tam priežastį, kad žymi amerikiečių dalis persivalgo ir maitinasi riebiu maistu. Dr. Ansel Keys iš Minneapolisio nurodinėjo, kad riebalai greitai persigeria į kraują ir sutrukdą kraujo apytaką. Nuo to gaunama nemažai širdies smūgių.

Prof. Noboru Kimura raportavo, kad Japonijoje nuo širdies ligų mirtingumas sudaro tik vieną dešimtadali, palyginus su amerikiečių mirtingumu. Rytų Azijoje, kur žmonės labai mažai riebalų tegauja, nuo širdies ligų mirtingumas yra visai nežymus.

Persivalgymas ir per didelis riebalų naudojimas, suprantama, yra žmonių pavojingas. Maistas turėtų būti sureguliuotas taip, kad jis nedarytų žmonėms žalos.

Be nedavalgymas, pusbadiskas maistas, yra žmonėms taipgi pavojingas. Daugelis pusbadžiai gyvendami gauna džiova ir kitokias ligas ir be laiko nueina į kapus.

Pasaulyje neturėtų būti nei persivalgiusių, nei nedavalgusių.

Ar Tamata jau gavai Laisvę naują skaitytoją? Jei ne, tai pasirūpink gauti.

Alf. Bieliauskas

Kreivas veidrodis

(Kalėdų apsakymas)

Aš ir žmona įėjome į saloną. Ten kvepėjo samanomis ir drėgme. Milijonai žiurkių ir pelių metėsi į šalis, kada mes apšvietėme sienas, ištisą šimtmetį nemačiusias šviesos. Kada uždarėme pasakui save duris, dvelktelejo vėjas ir sujūdino krūvas popierių, gulėjusių kertėse. Šviesa krito ant šių popierių, ir mes pamatėme senovinius rašmenis ir viduramžių atvaizdus. Ant pažaliavusių nuo laiko sienų kabojo protėvių portretai. Protėviai žiūrėjo pasipūtę, rūstūs, lyg norėdami pasakyti:

— Išperti tave reikėtų, brolau!

Zingsniai skambėjo po visą namą. Į mano kosėjimą atsiliepė aidas, tas pats aidas, kuris kadaise atsiliepdavo mano protėviams...

O vėjas staugė ir dejavo. Židinio kamine kažkas verkė, ir šiame verksme buvo girdėti nusiminimas. Stambūs lietaus lašai teskeno į tamsius, blausius langus, ir jų teskenimas kėlė ilgesį.

— O protėviai, protėviai! — tariau aš, reikšmingai atsidusęs. — Jeigu aš būčiau rašytojas, tai, žiūrėdamas į atvaizdus, parašyčiau ilgą romaną... Juk kiekvienas šių senių kažkada buvo jaunas ir kiekvienas turėjo romaną... ir dar kokį romaną! Zvelgtelėk, pavyzdžiui, į šią senelę. Toji negraži, šlykšti moteris turi savo labai įdomią istoriją. Ar matai, — paklausiau aš žmoną: — ar matai veidrodį, kuris kabo ten kampe?

Ir aš nurodžiau žmonai didelį juodais bronziniais rėmais veidrodį, bekabantį kertėje, prie mano bobutės portreto.

— Šis veidrodis turi stebuklingų ypatybių: jis pražudė mano prosenelę. Ji užmokėjo už jį didžiausius pinigus ir nesiskyrė su juo iki pat mirties. Ji žiūrėjo į jį dienas ir naktis, be perstojo, žiūrėjosi net gerdama ir valgydama. Guldama ji kiekvieną kartą dėdavosi į jį su savim į lovą ir, mirdama, prašė įdėti jį drauge su ja į karstą. Neišpildė jos noro tik dėl to, kad veidrodis netilpo karste.

Ji buvo koketė? — paklausė žmona.

— Tegu ir taip. Bet argi ji neturėjo kitų veidrodžių? Dėl ko ji taip pamilo tik šitą veidrodį, o ne kurį kitą? Ir nejaugi ji neturėjo geresnių veidrodžių? Ne, čia, brangioji, glūdi kažkokia baisi paslaptis. Ne kitaip. Padavimas sako, kad veidrodyje tupįs velnias ir kad prosenelė jautusi silpnę prie velnių. Žinoma, tai nesąmonė, bet neabejotina yra tai, kad veidrodis bronziniais rėmais turi paslaptinę jėgą.

Aš nušluosčiau nuo veidrodžio dulkes, pasižiūrėjau į jį ir nusikvatojau. Į mano juoką dusliai atsiliepė aidas. Veidrodis buvo kreivas ir mano fizionomiją iškraipė į visas puses: nosis atsidūrė ant kairiojo skruosto, o smakras perskilo ir nusisuko į šalį.

— Keistą skonį turėjo prosenelė! — tariau aš.

Žmona neryžtingai priėjo prie veidro-

džio, taip pat žvilgtelėjo į jį — ir tučtuojau įvyko kažkas baisaus. Ji išbalė, ėmė drebėti visa ir suriko. Žvakidė iškrito jai iš rankų, nusirito grindimis, ir žvakė užgeso. Mus apsiutė tamsa. Tuojau aš išgirdau, kaip sudrabo ant grindų kažkas sunkaus: tai nugriuvo apalpusi mano žmona.

Vėjas užkaukė dar liūdniau, ėmė bėgioti žiurkės, popieriuose suskrebėjo pelės. Mano plaukai pasišiaušė ir suvėdulavo, kai nuo lango atitrūko langinė ir nukrito žemėn. Lange pasirodė mėnulis...

Aš pagriebiau žmoną, apkabinau ir išnešiau ją iš protėvių buveinės. Atsipeikėjo ji tik kitą dieną vakare.

— Veidrodį! Duokite man veidrodį! — tarė ji, atsipeikėjusi. — Kur veidrodis?

Kiaurą savaitę ji negėrė, nevalgė, nemiegojo, o vis prašė, kad jai atneštų veidrodį. Ji verkė, rovesi plaukus nuo galvos, blaškėsi, ir galų gale, kada gydytojas pranešė, kad ji galinti mirti bėdu ir kad jos padėtis esanti nepaprastai pavojinga, aš, vos įvykdamas savo baimę, vėl nusileidau žemyn ir atnešiau jai iš ten prosenelės veidrodį. Pamačiusi jį, žmona sukvatojo iš laimės, paskui pagriebė jį, pabučiavo ir įsmeigė į jį akis...

Ir štai praslinko jau daugiau kaip dešimt metų, o ji vis dar žiūrisi į veidrodį ir neatsitraukia nei vienam akimirksniui.

“Nejaugi tai aš? — šnabžda ji, ir jos veide sykiu su nuoraudžiu sutvaska laimė ir begalinis džiaugsmas. — Taip, tai aš! Viskas meluoja, išskyrus šitą veidrodį! Meluoja žmonės, meluoja vyrai! O, jeigu aš anksčiau būčiau pamačiusi save, jeigu aš būčiau žinojusi, kokia aš esu iš tikrųjų, tai nebūčiau ištėkėjusi už šito žmogaus! Jis nevertas manęs! Prie mano kojų turi gulėti gražiausi, kilmingiausi riteriai!”

Vieną kartą, stovėdamas užpakaly žmonos, aš netyčia pažvelgiau į veidrodį ir — atidengiau baisiąją paslaptį. Veidrodyje pamačiau moterį akinamo grožio, kokio niekuomet gyvenime nebuvau sutikęs. Tai buvo gamtos stebuklas, grožio, grakštumo ir meilės harmonija. Bet kas per dalykas? Kas atsitiko? Kodėl mano negraži, griozdiška žmona veidrodyje atrodė tokia gražuolė? Kodėl?

Ogi todėl, kad kreivas veidrodis iškraipė negražių mano žmonos veidą į visas puses, ir nuo tokio jos bruožų pakeitimo jis atsitiktinai pasidarė labai gražus. Minusas ir minusas davė plusą.

Ir dabar mudu abu, aš ir žmona, sėdime prieš veidrodį ir, neatsitraukdami nei vienos valandėlės, žiūrim į jį: mano nosis lipa ant kairiojo skruosto, smakras perskyla pusiau — ir pasiutusiai, beprotiška aistra miane apima.

“Cha-cha-cha!” padūkusi kvatoju aš.

O žmona vos girdimai šnabžda: “Kokia aš graži!”

Chicagos Žinios

Iš LDS 53-čios Kuopos susirinkimo

Priešmetinis LDS 53-čios kuopos susirinkimas įvyko gruodžio 3 d., kuris buvo kiek skaitlingesnis už pirmesnius. Kuopos valdyba patiekė gerus raportus. Taipgi ir delegatai iš LDS II-ros Apskrities konferencijos tarimą, dėl kuopų organizatorių svarbos gamimui naujų narių, taipgi planų pravedimui gyvenimui.

Susirinkime buvo plačiai išsireiškta, kad mūsų organizacija, kaip daugiausia kreipiant dėmesio į jaunus narius bei jų kuopas, raginant juos lankyti kuopų susirinkimus.

Senoji kuopos valdyba apsiėmė likti 1955 metams, tad buvo sutikta susirinkimo su gausiais aplodismentais. Išrinkta organizatoriaus J. Pauliukas, pagalbininko organizatoriaus G. Montvilas. Jiedu abu yra gabūs veikėjai.

Po susirinkimo buvo linksmas pasivažiavimas. Kuopa davė skanių užkandžių, o nariai susidėjo išsigėrimui. Tikrai linksmi praleistas susirinkimo vakaras.

Numatoma, metinis susirinkimas bus didesnis, irgi su pasivažiavimu. Jame bus išduoti metiniai raportai iš kuopos veiklos ir narių stovio. Į šį susirinkimą turėtų visi sveiki nariai atsilankyti.

Šiuos žodžius rašant teko patirti, kad organizatoriaus pagalbininkas yra jau gavęs porą naujų narių ir pasikaustęs jų gauti daugiau. Tikima, kad ir organizatorius jam neapsileis. Be to, visi nariai irgi turiems jiems padėti, rekomenduojant savo draugus ir savo šeimos jaunesnius narius. Tada visiems bus smagu pradėti naujus metus su gražiu skaičiumi naujų narių. Dabar už kiekvieną narį duodama \$2 dovanų. Prie to, LDS Centras skiria gerą atlyginimą. Tuomi organizatoriai ukvačniau ir dirbs.

Metinis susirinkimas įvyks sausio 6 d., Mildos svetainėje, 3122 So. Halsted St. Kp. Koresp.

Kenosha, Wis.

“DARBAI GERĖJA”

Vietos laikraštis gruodžio 6 d. dėdėjo žinią apie darbų pagerėjimą mūsų mieste. Ten nurodoma, kad lapkričio mėnesį dirbo 8% daugiau darbininkų 78-se šapose, palyginus su rugsėjo mėnesiu.

Bet toliau šiaip laikraštis prislėgtai sako

—Nežiūrint užpelni pastarais šešiais mėnesiais, darbo lygmuo yra žemesnė 12.4% palyginus su lapkričio mėnesiu 1953 m. Taipgi moterų darbas stovi 14% žemiau 1953 m. lapkričio lygmuo.

Tai mažas “pagerėjimas,” jei tokis procentas mažiau dirba negi metai atgal. Bet reikia atsiminti, kad darbo mažėjimas prasidėjo pas mus ir abelnai šalyje apie rugpjūtio mėnesį, 1953 m. Tad reikėtų dabartinį darbą lyginti su rugpjūčio mėnesio darbu. Bet taip lygindami gautume dar prastesnį paveikslą nedarbo, nežiūrint, kad “darbai gerėja.”

J.

Užsienio delegacijos apie Tarybų Sąjungą

(Laiškas iš Tar. Sąjungos)

Neseniai laikraščio “Liberation” puslapiuose pasisakė garsūs prancūzų rašytojas Žan-Polis Sartras. Jis papasakojo savo kelionės po Tarybų Sąjungą išpuščius. Žan-Polis Sartras pažymėjo “labai platų svetingumą,” kuris jam buvo rodomas TSR Sąjungoje, visiską galimumą nustatyti atvirą ir platų kontaktą su tarybiniais žmonėmis, visiską kritikos laisvę, kurią turi tarybiniai piliečiai. Jis taip pat pabrėžė, jog tarybiniais žmonėmis “privatus interesas” yra neatskiriama nuo “darbo visuomenės naudai.”

Tarybinė liaudis karštai sveikina įvairių pasaulio šalių pasiuntinius. Daugiau kaip 800 delegacijų aplankė TSR Sąjungą per pastaruosius dvejus metus. Tai buvo daugiau kaip 60 šalių atstovai. Bet, tur būt, niekad TSR Sąjungoje nebuvo tiek susitikimų su užsienio svečiais, kaip šiais metais. Čia apsilankė gausingos profsąjungų, parlamentų delegacijos, pramonės ir prekybos sluoksnių atstovai, mokslininkai ir rašytojai, gydytojai ir dailininkai, įvyko Prancūzijos ir Lenkijos teatrų gastrolių, Vengrijos, Graikijos, Bulgarijos, Anglijos, Švedijos, Indijos ir kitų šalių artistų koncertai.

Įvairūs yra Tarybų Sąjungoje apsilankiusių užsieniečių išpuščiai. Tačiau, visų pirma, jie pažymi galimumą smulkiai susipažinti su tarybinės liaudies gyvenimu, žavisi jos svetingumu.

—Daugelis iš mūsų delegacijų narių, — pasakė indų kino režisierius Radžas Kapuras, — lankėsi eilėje šalių, kur yra kino industrija. Bet niekur niekas iš mūsų nebuvo sutiktas taip svetingai ir niekur nebuvo stengiamasi taip išsamiai atsakyti į visus mūsų klausimus, kaip Maskvoje.

—Mes gavome galimybę, —pareiškė Norvegijos tarybos šalininkų delegacijos vardu žymi visuomenės veikėja Kirsten Hansteen, — susipažinti su įvairiomis tarybinio gyvenimo pusėmis —su darbo žmonių gyvenimu, su socialinėmis įstaugomis bei kultūros įstaigomis Rusijos Federacijoje ir Armėnijos Tarybų Respublikoje. Visur mes buvome sutinkami nepaprastai svetingai ir šiltai. Mes galėjome eiti kur norėjome ir kalbėtis su kuo tinkami.

Mums buvo atviros visos durys, tame tarpe ir privačių butų durys.

Tarybinė liaudis visur širdingai priima užsienio svečius. Susitikimai su tarybiniais žmonėmis vyksta šiltoje draugiškoje aplinkoje. Nemaža malonių valandėlių, Anglijos muzikos veikėjų grupės vadovo Keneto Raito žodžiais, praleido jis šaltakalviu Goriuskino šeimoje, kuri gyvena naujame name vienoje iš Maskvos Peščanųjų gatvių.

Šešioliuka dienų Anglijos parlamento delegacija viešėjo Tarybų Sąjungoje TSRS Aukščiausiosios Tarybos kvietimu. Per tą laiką Anglijos parlamento nariai, be Maskvos, lankėsi Leningrade, Tbilisyje, Sočyje, Kijeve, Sverdlovskėje ir Gorkyje. Jie aplankė žmones ir įstaigas, moky-

klas ir kolūkius, turėjo susitikimus su ministariais ir įmonių vadovais, kalbėjosi su visuomenės veikėjais, darbininkais ir kolūkiečiais. — Tarybų Sąjungos valdybos organai, — pareiškė Anglijos parlamento delegacijos vadovo pavaduotojas Nes Edwards, — sudarė mums visiską galimybę susipažinti su viskuo, kas mus įdomauja.

Anglijos delegacija apsilankė, skyrium imant, Maskvos staklių gamykloje “Krasnyj proletarij.” Delegacijos narys Stanley Evans, daug metų turįs reikalą su liejimo darbu, pasakė, jog gamybos mechanizacija, gera produkcija rodo, kad darbininkai turi pakankamą kvalifikaciją. Iš šios gamyklos pavyzdžio, pabrėžė jis, matyti, kokią didžiulę techninę pažangą padarė tarybinė liaudis.

Kitas šios delegacijos narys — Frederikas Erolas — išreiškė susižavėjimą Gorkio V. M. Molotovo vardo automobilų gamyklos cechų ir korpusų dydžiu. Jis pabrėžė taip pat didelius laimėjimus, kuriuos automobilių gamintojai yra pasiekę aukštos kokybės mašinų išleidimo srityje.

Būdami Ukrainoje, delegacijos nariai apsilankė kolūkyje “Červona Ukraina.” Apžiūrinėdamas kolūkio visuomeninį ūkį, hercogas Velingtonskis aukštai įvertino įrenginius kolūkyje ir visuomeninės gyvulininkystės išvystymą. Atsiliepdamas su kolūkiečiais, Anglijos parlamento delegacijos vadovas lordas Koulreinas pareiškė, kad susipažinimas su kolūkių delegacijos nariams padarė neįsildomą išpučį.

Užsienio svečiai, susipažindami su tarybinės liaudies gyvenimu, įsitikina, kad ji dirba taikų kuriamąjį darbą. Priėmimo, surengtame Anglijos teisininkų delegacijos viešėjimo TSR Sąjungoje proga, delegacijos vardu D. N. Prietas pasakė: “Visiškai netenka abejoti, jog TSR Sąjunga ne tik neturi kėslių surengti karą ir nesiekia jo, bet, priešingai, kupina pasiryžimo išsaugoti taiką, kad galėtų žengti pirmyn

kūrimo ir taikaus vystymo si keliu.”

—Tarybų Sąjunga, — pareiškė Chimačal - Pradešo valstijos (Indija) visuomeninių darbų departamentu sekretorius inžinierius G. R. Nangea, — vystosi drąsaus, į ateitį žvelgiančio planavimo pagrindu. Čia stebina didžiulis įvairių statybos darbų organizavimo mastas ir platus mašinų panaudojimas. Maskvoje ir Tbilisyje mums didelį išpučį padarė greitiniai daugiaaukščių namų statybos metodai, kurių dėka pavyksta per trumpą laiką pastatyti išstisus gyvenamųjų namų kvartalus. Mes esame laimingi matyti tarybinių inžinierių ir technikų pasiekimus taikios statybos srityje.

Milžinišką išpučį užsienio svečiams palieka atstatytasis miestas-didvyris Stalingradas. “Mes žavimės grandiozišku Stalingrade vykstančių statybos darbų užmoju, ir mes tikime, kad šis taikus miestas netrukus bus toks, koks jis turi būti pagal generalinį planą,” — pareiškė Anglijos parlamento delegacija, apsilankiusi Stalingrade.

Tarybinė liaudis darbuojasi ir džiaugiasi savo darbu vaisiais. Kasdien kyla jos gerovė, klesti mokslas ir menas. Švedijos žurnalistas Joranas Šildtas laikraestyje “Svenska dag bladet,” paskelbė seriją straipsnių apie jo kelionę po TSR Sąjungą. Jis ypač pabrėžė taikius tarybinės liaudies siekimus, aukštą darbo žmonių gyvenimo lygį. “Aš nenustebsiu, — rašo J. Šildtas, — jeigu pasirodys, kad šiuo metu Tarybų Sąjungoje yra daugiau dramų teatrų, negu kitose pasaulio šalyse, kartu sudėjus.”

Apie kultūros klestėjimą TSR Sąjungoje pasakoja ir minėtosios Anglijos parlamento delegacijos nariai. Jie aplankė Maskvos ir Tbilisio universitetus, kur kalbėjosi su dėstytojais ir studentais. Svečiai nepaprastai žavėjosi Lenino kalnuose pastatytojo Maskvos Valstybinio universiteto pastato architektūra bei jo vestibulių meniniu apipavidalinimu. Hercogas Velingtonskis pareiškė, kad jį didžiai nustebino visa tai, ką jis matė universitete, kad šio pastato didingumas

(Tąsa 4—tame puslapyje.)

Montello, Mass.

TUMPI PRANEŠIMAI

Liuosybės Choro komitetas išdavė raportą iš parengimo: vakarienės, koncerto ir šokių, atsiubusių lapkričio 28-tą, Liet. Taut. Name. Sako, parengimas gerai pavyko. Rengėjams atiduotas didelis kreditas, taip pat J. Shmitui už išplatintą daug tikietų, So. Bostone, apylinkėje, net ir Lewiston, Maine.

Rožė Stripinis davė sumą, paaukoti Laisvės fondui \$5, likosi paaukota.

Lietuvių Tautiško Namo komitetas rengia banketą pastikimui Naujų Metų. Įvyks gruodžio (Dev.) 31 d., L.T.N. žemutinėje salėje. Pradžią 7:30 valandą vakaro. Bus turkių valgiai, gerų gėrimų įvylas, gera muzika. Įėjimas tik \$2. Nepraleiskite progos.

Laisvės skaitytojas Antanas Lankaitis pavaraij turėjo sunkią operaciją. Biskį buvo pavykęs. Dabar girdėjau, kad vėl sunkiai serga namuose, 18 Summit St., Brockton, Mass.

W. Gečius atsinaujino prenumeratą, bet su sveikata negali pasigirti, negali niekur išnamų eiti.

Gruodžio 12-tą Liuosybės Choras dalyvavo mūsų pusbrolių latvių surengtame koncerte Roxbury, Mass. Vadyvystėje Alb. Potsius sudainavo 1 dainas pagirtinai. Paskui buvo vakarienė, Valgius latviai sutaisė kaip ir mūsų lietuvių šeimininkės. Latviai yra labai draugiški.

J. Simaitis

Bethlehem, Conn.

Mirė nuoširdus žmogus

Gruodžio 11 dieną mirė Jonas Butkus, sulaukęs 82 metų amžiaus. Gimė ir augo Lietuvoje, Kauno gubernijoje. Sada vos parapijoji, Pakalniškių kaime. Sugrįžęs iš kariuomenės buvo keletą metų mokytoju, mokino vaikus lietuviškai. Buvo geras lietuvis. 55 metai kaip išvažiavo iš Lietuvos. Atvyko į Waterbury, Conn., ir čia išgyveno 10 metų. Vėliau įsigijo farmą, kur ir užbaigė savo gyvenimo dienas. Išaugino gražių ir paviz-

dingą šeimyną: 5 sūnus ir 2 dukteris; visi gražiai ir pavyzdgingai gyvena. Taipgi turėjo 2 brolius, vienas miręs, o vienas gyvas. Moteris taipgi mirus. Jie skaitė ir rėmė darbininkiską spaudą.

Buvo ilgametis Laisvės skaitytojas. Taipgi buvo Lietuvių Laisvo Kapinyno darbuotojas. 52 metai atgal, kada kapinynas steigėsi, Jonas Butkus dirbo kartu su kitais, dirbo rimtai ir šaltai visokius darbus, kurie tikrai reikėjo. Žmogus buvo rimto būdo. Gražiai su gyveno su kaimynais. Atrodė, kad pykti visiškai nemokėjo.

Gruodžio 13 d. tapo palaidotas Waterbury Lietuviškose kapinėse. Man prisimena, kada velionis buvo vienu įsteigėju šitų kapinių ir čia tapo palaidotas. Bet keli metai atgal mirė vienas šių kapinių steigėjų ir didelis kapinyno patriotas, o mirus, šeima pasielgė priešingai, nelaidojo šiose kapinėse. Tai atrodė prastai.

Vilkaviškis

Jei Tamsta dar neprenumeruoti dienraštį Laisvę, tai tuojau užsisakykite. Jis kasdien atneš jums į namus svarbiausias žinias iš viso pasaulio.

JOHNSON CITY, N. Y.

*

Nuoširdžiai sveikinu visus Laisvės skaitytojus, gyvenančius trilypiniame mieste (Triple City).

Taipgi, kalėdinių švenčių proga, sveikinu gimines, draugus ir pažįstamus, kaip laisvamanius taip ir tikinčiuosius, nes man visi yra geri žmonės, nežiūrint to, kad jie dalykus supranta kitaip negu aš. Linksmų Kalėdų visiems!

Man Kalėdos nebus linksmos, kadangi š. m. gruodžio 22 d. eisiu į ligoninę operacijai. Nežinau, kada pilnai išsveiksiu, bet tai ir nesvarbu.

Šiuomi linkiu visam Laisvės štabui — technikams, redaktoriams ir administracijai — linksmų Kalėdų!

Siunčiu Rojaus Mizaros vardu \$25.00, kuriuos prašau perduoti Laisvei sustiprinti fondan.

Draugiskai,

ANTANAS MAINIONIS

1954 m. gruodžio 15 d.

□

(Dėkdamas už dovaną, visas Laisvės personalas linki geriamam Antanui Mainionui iššvermingai pergventi operaciją ir greit pilnai pasveikti. Taipgi linkime jam linksmų žiemos švenčių ir laimingų Naujų Metų! — REDAKCIJA.

Telephone: EVergreen 4-8174